

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania
Rozvíjanie počúvania s porozumením na hodinách
SJSL v školách s VJM

Mgr. Andrea Páľková
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:**Rozvíjanie počúvania a porozumením na hodinách SJSL v školách s VJM****Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:**

Hlavným cieľom vyučovania predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (ďalej SJSL) je komunikačná kompetencia, čiže schopnosť žiaka porozumieť a správne tvoriť slová, vety ako aj schopnosť interakcie v bežných životných situáciách v súlade s jazykovými normami slovenského jazyka. Zo štyroch základných komunikačných kompetencií je počúvanie najfrekvencovanejšou komunikačnou kompetenciou, ktorá podmieňuje aktívne používanie jazyka, a preto je žiaduce sa venovať jej rozvíjaniu systematicky už od základnej školy.

Potreba aktualizácie vzdelávania, zameraného na počúvanie s porozumením vyplýva z cieľov inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu v predmete SJSL pre nižšie stredné vzdelávanie a ŠVP pre stredné školy. Od 1. septembra 2018 nastala zmena vo vyhláske Ministerstva školstva SR č. 318/2008 Z.z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov, v ktorej sa v § 13 ods.1 mení spôsob testovania externej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej VJM). Externou časťou maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry sa budú overovať komunikačné kompetencie v častiach počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením a jazyk a literatúra. V rámci počúvania s porozumením sa bude preverovať, ako vedia žiaci efektívne počúvať hovorený prejav v slovenskom jazyku, porozumieť mu a získať z neho informácie, ktoré sú potrebné na splnenie úloh v teste podobne ako v cudzom jazyku. Overovanie tejto komunikačnej kompetencie sa bude realizovať i v celonárodnom testovaní Monitor 9.

Opodstatnenosť vzdelávacieho programu zdôvodňujeme i dokumentom Pedagogicko-organizačné pokyny pre školský rok 2018/2019, v ktorom sa v kapitole 1.6.4.4 s názvom Národnostné menšiny v bode 10 a 11 odporúča zvyšovať úroveň vyučovania slovenského jazyka v školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín, venovať zvýšenú pozornosť počúvaniu s porozumením, príprave žiakov základných škôl na Testovanie 9.

Kontinuálne vzdelávanie reaguje nielen na zmeny v legislatíve, ale aj na aktuálne potreby a požiadavky pedagogických zamestnancov základných a stredných škôl s VJM, ktorí prejavujú záujem o vzdelávanie v danej oblasti. Priorita aktualizácie vzdelávania je v súlade s myšlienkou bilingvizmu vyplývajúcou zo základných pedagogických dokumentov.

Vzdelávací program je svojím obsahom orientovaný na metódy a formy práce v edukačnom procese, ktoré podporujú efektívne počúvanie žiakov s dôrazom na pochopenie rečového zámeru partnera v každodenných situáciách, pochopenie podstaty autentických rozhovorov, kratších súvislých prejavov a adaptovaných literárnych ukážok v slovenskom jazyku.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná (prezenčná a distančná)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Hlavným cieľom vzdelávacieho programu je udržať a rozvíjať odborné kompetencie učiteľov potrebné na rozvíjanie počúvania s porozumením u žiakov v školách s vyučovacím jazykom maďarským.

Špecifické ciele:

- prehĺbiť schopnosť aplikovať poznatky z oblasti počúvania s porozumením s prihliadnutím na vekové a intelektuálne schopnosti žiakov,
- rozvíjať schopnosť výberu a implementácie metód a organizačných foriem s dôrazom na komunikatívnu spôsobilosť žiaka,
- rozvíjať zručnosť v tvorbe úloh zameraných na pochopenie hlavnej myšlienky v texte, explicitne vyjadrenej myšlienky v hovorenom texte, detailných informácií v hovorenom texte a na uvedomenie si postojov, názorov, nálad hovoriacich v počutí textu,
- prehĺbiť schopnosť zhodnotiť svoje postupy v oblasti počúvania s porozumením,
- rozvíjať spôsobilosť vyvodit' závery z edukačnej činnosti, reflektovať, diagnostikovať a hodnotiť vlastnú pedagogickú činnosť.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul 1 - Počúvanie ako komunikačná zručnosť		
Téma	Forma	Časový rozsah
Počúvanie s porozumením, faktory ovplyvňujúce proces počúvania, špecifiká počúvania s porozumením na hodinách SJSL	Prezenčná/ teoretická časť	2
Fázy počúvania	Prezenčná/ teoretická časť	1
Typy počúvania	Prezenčná/ teoretická časť	1
Stratégie podporujúce aktívne počúvanie	Prezenčná/ teoretická časť	2
Spolu		6/0

Modul 2 - Praktický výcvik využívania metód a foriem práce podporujúcich počúvanie s porozumením na hodinách SJSL		
Téma	Forma	Časový rozsah

Metódy a formy práce podporujúce počúvanie s porozumením	Prezenčná/ teoretická časť	6
Typy úloh	Prezenčná/ teoretická časť	2
<p>Prezentácia ukázkových aktivít a pracovných listov na rozvíjanie počúvania s porozumením</p> <p>Modelový návrh pracovných listov s úlohami ku konkrétnemu zvukovému materiálu - praktická činnosť účastníkov vzdelávania</p> <p>V praktickej časti sa budú využívať:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zvukové nahrávky k učebnici SJSK kolektívu autoriek -A. Döményová, S. Pappová, V. Szetyinszká, Z.Vargová - pre roč. 5 -8 ZŠ, schválené MŠVVaŠ SR; 2. zvukové nahrávky k učebnici Eleny Répássyovej pre 1.-4.roč.SŠ, schválené MŠVVaŠ SR; 3. vlastné zvukové nahrávky účastníkov vzdelávania. <p>Spätná väzba: spoločný rozbor a posúdenie rôznych typov úloh, hodnotenie vhodnosti nahrávok na rozvíjanie počúvania s porozumením (obsahová stránka, primeranosť, náročnosť, žánrové zameranie a pod.)</p>	Prezenčná/ praktická časť	6
<p>Dištančná forma: Výber zvukovej nahrávky a k nej tvorba pracovného listu zameraného na počúvanie s porozumením.</p> <p>Výstup z dištančnej formy: Vytvorenie a praktické overenie pracovného listu zameraného na počúvanie s porozumením. Spracovanie záznamového hárku, formát A4.</p>	Dištančná	6
Spolu		14/6

Modul 3 - Hodnotenie v edukačnom procese		
Téma	Forma	Časový rozsah
Spôsoby hodnotenia žiaka v edukačnom procese	Prezenčná	1
Hodnotenie úspešnosti žiaka v počúvaní s porozumením	Prezenčná	2
Sebareflexia učiteľa, vyvodzovanie záverov z edukačnej činnosti	Prezenčná	1
Spolu		4/0

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má nové odborné vedomosti v oblasti rozvíjania komunikačnej kompetencie počúvanie s porozumením, má zdokonalené profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti.

Vie tvoriť úlohy zamerané na počúvanie s porozumením, vie implementovať metódy a formy práce do edukačného procesu podporujúcich rozvíjanie tejto kompetencie na hodinách SJSL, vie vyvodiť závery z edukačnej činnosti, dokáže reflektovať, diagnostikovať a hodnotiť vlastnú pedagogickú činnosť.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Spolu 30 hodín, z toho 24 hodín prezenčnou formou a 6 hodín dištančnou formou.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:**Kategória:**

- učiteľ.

Podkategória:

- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie,
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: slovenský jazyk a slovenská literatúra

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre učiteľa v uvedených podkategóriách a kariérových stupňoch, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad vzdelania v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje prihláškou v elektronickej a printovej podobe.

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

V prihláške riaditeľ školy svojím podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, poskytovateľ posúdi oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi. Vyplnenú prihlášku na kontinuálne vzdelávanie po podpísaní riaditeľom školy je potrebné zaslať na príslušné regionálne/detašované pracovisko MPC.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi a lektorom vzdelávania.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy
2. Vypracovanie a odovzdanie úlohy distančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia: Metodické spracovanie zrealizovanej vyučovacej hodiny zameranej na podporu počúvania s porozumením. Obsahom prezentácie budú námety a vyhodnotenie 6 - 8 úloh alebo aktivít v jednotlivých fázach počúvania s porozumením.

Prezentácia bude spracovaná v elektronickej podobe formou prezentačného softvéru v rozsahu cca 8 - 10 snímok.

Personálne zabezpečenie a garant:

PaedDr. Klaudia Kováč, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou slovenský jazyk a literatúra, Metodicko-pedagogické centrum, detašované pracovisko, Hradná 2, Komárno.

Dr. habil. Ing. István Szókö, PhD., učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, detašované pracovisko Hradná 2, Komárno.

Garanti spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori vzdelávacieho programu:

Učители pre kontinuálne vzdelávanie s aprobáciou slovenský jazyk a slovenská literatúra alebo slovenský jazyk a literatúra, učители vysokých škôl a učители s druhou atestáciou s aprobáciou slovenský jazyk a slovenská literatúra alebo slovenský jazyk a literatúra, ktorí majú odborné predpoklady v danej oblasti obsahu vzdelávania.

Lektori spĺňajú podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu MPC.

Cestovné, stravné, príp. ubytovacie náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Kancelárske potreby pre praktickú činnosť účastníkov vzdelávania, študijný materiál so zoznamom odporúčanej literatúry.

Technické a informačné zabezpečenie:

notebook s pripojením na internet, dataprojektor

Návrh počtu kreditov:

Spolu **8 kreditov**, z toho 6 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.